

Nem vagyoni kártérítés vs. sérelemdíj

Salamonné dr. Piltz Judit

Kúria tanácselnök bíró, egészségügyi és kártérítési szakjogász

Műhiba?

A sérelemnek ára van?

Jogfejlődés:

- római jog:
személyt ért sérelmek > büntető jogi
szankciók
később: testi, lelki sérelem > kártérítés
- középkor:
személyt ért sérelmek esetén speciális
bizonyíték az eskü

Magyar jogfejlődés:

- 1928-as Magánjogi törvényjavaslat:
 - „a károkozó a nem vagyoni kárért is megfelelő pénzbeli kártérítéssel - elégtétellel - tartozik, amennyiben az eset körülményeire tekintettel ezt a méltányosság megkívánja”
- - régi Ptk.:
 - „A kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges vagy a károsult azt alapos okkal nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.”

Magyar jogfejlődés:

- új Ptk.:
 - nem vagyoni kártérítés helyett **sérelemdíj** mint a személyiségi jogok megsértésének kompenzációja és egyben magánjogi büntetése
 - **2:52. §**
 - (1) Akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.
 - (2) A sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.
 - (3) A sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg.

Mi változott?

IT'S
TIME
FOR A
CHANGE

Ami nem:

- *személyiség jog sérelme*
- *hátrány kell, hogy érje a sértettet*
- *mérlegelés körébe vont szempontok nagy része*

És ami igen:

- sérelemdíj csak egyösszegű lehet
- újabb figyelembe veendő körülmények (pl.:magánjogi büntetés funkció)

A nem vagyoni hátrányok mérlegelésének kérdése, annak összecszerűsége gyakorolt hatása

- nem vagyoni hátrányok számba vétele
- a károsult életére gyakorolt hatásainak felmérése
- összevetés más, hasonló tényállású ügyekkel, a bírói gyakorlatban megjelenő összecszerűségekkel és a káreseménykori vagy elbíráláskori ár- és értékviszonyokkal
- az összecszerűség mérlegelése az egyedi körülmények alapján

Az összegszerűség meghatározásakor irányadó legfontosabb szempontok:

A jogsértés súlya (csekélyebb):

pl. Kúria Pfv. III. 21.420/2018/4.

- Nem vagyoni kártérítés alapjául szolgál, ha a gyermek ortopédiai problémájának nem megfelelő, sürgős kezelése miatt a gyógytartam több hónappal meghosszabbodik, és a gyermeknél a protokollnak meg nem felelő kezelés fájdalmat okoz, így neki és a szüleinek ez lelki megterhelést is jelent.

A jogsértés súlya (súlyosabb):

pl.: Kúria Pfv. III. 20.279/2018/4. vagy Főváros Ítéltábla 7.Pf.20.027/2023/8.

- Oxigénhiányos állapotban született gyermek és szülei igényei

Az összecszerűség meghatározásakor irányadó legfontosabb szempontok:

A jogsértés tartóssága:

pl. Kúria Pfv. III. 21.018/2020/5.

- Méheltávolító műtét egész életre kiható következményei

Az összegszerűség meghatározásakor irányadó legfontosabb szempontok:

A jogsértés ismétlődő jellege:

BH2020. 235.

- A sérelemdíj mértékének meghatározásakor figyelembe veendő körülmények nem mindegyike áll okozati összefüggésben a sértettnél jelentkező hátrány nagyságával. Így a jogsértés ismétlődő jellegét akkor is értékelnie kell a bíróságnak, ha az nem volt kihatással a nem vagyoni sérelem nagyságára. A sérelemdíj mértékének meghatározásakor a jogintézmény büntető funkciójára is az okozott hátrány nagyságától függetlenül kell figyelemmel lenni [2013. évi V. törvény 2:52. § (3) bek.].

A felróhatóság mértéke:

pl.: Győri Ítélőtábla Pf.III.20.132/2023/7/I.

- több szakmai szabályszegés hatása az összegszerűségre

Az összegszerűség meghatározásakor irányadó legfontosabb szempontok:

Szubjektív elemek:

Kúria Pfv. III. 22.636/2017/5.

- Nem lehet a nem vagyoni kártérítés összegét csökkentő tényezőként figyelembe venni, ha a károsult tudata nem fogja át az őt ért károsodását, annak mértékét, illetve a nem vagyoni kártérítés kompenzációs szerepét.

pl.: Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.059/2017/5

- Orvosi kártérítési perben a közbenső ítélet jogerőre emelkedését követően a nem vagyoni kártérítés összege megállapításának a szempontjai vagy Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.128/2023/13.

Az összegszerűség meghatározásakor irányadó legfontosabb szempontok:

Káreseménykori vagy elbíráláskori ár- és értékviszonyok:

Kúria Pfv. III. 20.279/2018/4.

- A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor kiindulási alapnak kell tekinteni a hasonló tényállású ügyekben kialakult korábbi bírói gyakorlatot, de az nem alkalmazható automatikusan. Az összehasonlítás alapjául szolgáló ítéletek nem bizonyítékok, azok nem megfelelő értékelése nem jelenti a Pp. 206. § (1) bekezdésének sérelmét. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor nem lehet olyan követelményt támasztani, hogy az a korábbi döntésekben meghatározott összegekhez képest évenként hozzávetőlegesen az infláció mértékét követve növekedjen.

Az összecszerűség meghatározásakor irányadó legfontosabb szempontok:

Károsult felróható közrehatása:

Kármegosztás nem alkalmazható, de értékelni kell a közrehatást!!!

Sérelemdíjnál a magánjogi büntetés funkció

- Mikor indokolt?
 - (pl.: Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.386/2023/4.)
- Kettős értékelés?

Köszönjük a figyelmet!